

Warszawa, 24 października 2018 r.

Stanowisko

Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych w sprawie projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 października 2018 r. zmieniającego rozporządzenie – Regulamin urzędowania sądów powszechnych

Przedmiotowy projekt zawiera propozycje zmian w obowiązującym rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 grudnia 2015 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 2316 ze zm.). Szczegółowa analiza projektowanych rozwiązań wskazuje, że najistotniejsze zmiany, ujęte w rozporządzeniu nowelizującym dotyczą zasadniczo dwóch kwestii, mianowicie sekwencji przepisów, regulujących funkcjonowanie Systemu Losowego Przydziału Spraw (SLPS), a także dopuszczenia możliwości pełnienia obowiązków przewodniczącego wydziału lub kierownika referatu do spraw wizytacji przez sędziego wizytatora (§ 17 ust. 2 Rozporządzenia w proponowanym brzmieniu).

Odnosząc się do pierwszej z wymienionych kwestii na wstępie projektowane rozwiązania stanowią rozwinięcie i uszczegółowienie procedur związanych z funkcjonowaniem SLPS, wprowadzonego rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z 28 grudnia 2017 r. zmieniającym rozporządzenie – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. z 2017 r., poz. 2481). W większości mają one charakter *stricte* organizacyjny, a nawet techniczny, stąd nie wywołują istotnych zastrzeżeń.

W przeciwieństwie do regulacji dotyczącej SLPS, wątpliwości budzi natomiast proponowana zmiana § 17 ust. 2 Rozporządzenia. W dotychczasowym brzmieniu przepis ten stanowi, że obowiązki przewodniczącego wydziału wizytacji lub kierownika referatu do spraw wizytacji pełni prezes lub wiceprezes sądu. Projekt przewiduje w tym zakresie możliwość pełnienia obowiązków przewodniczącego wydziału wizytacji lub kierownika referatu do spraw także przez sędziego wizytatora, za zgodą Ministra Sprawiedliwości. Uzasadniając potrzebę wprowadzenia tej zmiany, projektodawca powołuje się na potrzebę sankcjonowania dotychczasowej praktyki stosowanej w największych sądach, gdzie - z uwagi na zakres zadań prezesa i wiceprezesów - *de facto* wykluczone jest efektywne pełnienie przez nich obowiązków przewodniczącego wydziału wizytacji, stąd w rzeczywistości realizuje je jeden z wizytatorów (s. 1-2

Uzasadnienia). Nie kwestionując trafności tego spostrzeżenia, a co za tym idzie potrzeby usankcjonowania tej praktyki, należy jednak zwrócić uwagę na to, że proponowana konstrukcja znacząco osłabi pozycję prezesa sądu, skoro jego decyzje w tym zakresie wymagać będą zgody Ministra Sprawiedliwości. W proponowanej wersji, przepis § 17 ust. 2 Rozporządzenia nie przesądza bowiem jednoznacznie, czy zgoda Ministra Sprawiedliwości dotyczyć ma wyłącznie wdrożenia samej konstrukcji odejścia od dotychczasowej formuły kierowania rzeczonym wydziałem lub referatem przez prezesa i przekazania obowiązków w tym zakresie jednemu z sędziów wizytatorów, czy też obejmować będzie również aspekt personalny. W proponowanym brzmieniu przepis ten może być w istocie wykorzystywany przez Ministra Sprawiedliwości do decydowania o obsadzie stanowiska przewodniczącego wydziału wizytacji. Biorąc pod uwagę charakter zadań sędziów wizytatorów formuła ta może stwarzać zagrożenie bezpośredniej ingerencji organu władzy wykonawczej w sferę działalności orzeczniczej sędziów, kolidując tym samym z konstytucyjnymi zasadami niezależności sądów i niezawisłości sędziów.

**dr hab. Sławomir Patyra, prof. nadzw.
radca prawny**